

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Dato: 05.01.2023

Høring – NOU 2022: 12 Fondet i en brytningstid

Innledning

Det vises til Finansdepartementets høringsbrev datert 29. september 2022, vedlagt utredningen «Fondet i en brytningstid - Statens pensjonsfond utland og endrede økonomiske og politiske utviklingstrekk» (NOU 2022: 12). I utredningen gis en vurdering av internasjonale økonomiske og politiske utviklingstrekk som kan påvirke Statens pensjonsfond utland frem i tid, og hvilken betydning disse kan ha for styring og forvaltning av fondet.

Finans Norge støtter utvalgets vurderinger og anbefalinger, og vil gi utvalget honnør for å ha skrevet en grundig utredning som også tar for seg mange av de historiske avveiningene som er gjort i forbindelse med fondsoppbyggingen. Det er viktig å sikre fortsatt legitimitet i befolkningen for forvaltningen av vår felles formue, og vi slutter oss til utvalgets ambisjon om å nå ut til et bredest mulig publikum.

Vi vil i det følgende kommentere enkelte sentrale forhold i utredningen.

Overordnede betraktninger

Finans Norge deler utvalgets oppfatning om at usikkerheten fremover er betydelig, og at Statens pensjonsfond utland («SPU») nå står overfor et mer komplekst og til en viss grad økende risikobilde. Dette kommer til syne gjennom bl.a. økt grad av polarisering i mange samfunn og geopolitiske spenninger. Økt politisk risiko og omdømmerisiko internasjonalt vil si sin tur også påvirke finansiell risiko i forvaltningen av fondet.

Finans Norge vil understreke at fondskonstruksjonen og innretningen av forvaltningen av SPU har tjent Norge vel. Fondet har bred politisk oppslutning, og et godt utgangspunkt til å møte de utviklingstrekkene og utfordringene utvalget trekker opp. Finans Norge er derfor tilfreds med at fondets mandat og investeringsstrategi ligger fast, men vil påpeke at det også framover er viktig å ha en bred forståelse av endringer i risikobildet og eiers risikotoleranse i lys av den økte usikkerheten som utvalget har belyst.

Videreutvikling av kompetanse, god beredskap og systemer for håndtering av fremtidige kriser og geopolitisk risiko, samt jevnlige og helhetlige gjennomganger av investeringsstrategien, er gode eksempler på tiltak som bør følges opp for å styrke fondets evne til å møte ulike strukturelle endringer og kriser i verden.

Særskilt om SPUs investeringsstrategi og styringen av fondet

Finansdepartementets valg av investeringsstrategi bestemmer i all hovedsak fondets avkastning og risiko, og utvalget anbefaler å innføre formaliserte prosedyrer for jevnlige gjennomganger og evalueringer av denne. Det vises til at slik praksis ikke er uvanlig i andre fond.

Finans Norge deler utvalgets syn at jevnlige vurderinger av fondets investeringsstrategi er viktig, både i lys av risikobildet fondet til enhver tid står overfor og eiers risikotoleranse, men vil samtidig understreke viktigheten av fortsatt god forankring av strategien, stabilitet og forutsigbarhet. Stabilitet, langsiktighet og forutsigbarhet er som utvalget selv påpeker sentralt for en forvalter, og det er avgjørende at det ikke skapes inntrykk av at fondets strategi «hele tiden» er til vurdering og vil være gjenstand for hyppige endringer. Gjennomgangene bør involvere ulike fagmiljøer både nasjonalt og internasjonalt, og vi legger til grunn at de vil være preget av stor grad av åpenhet. Da vil de også kunne være til inspirasjon og nytte for andre norske kapitalforvaltningsmiljøer.

I forlengelsen av dette merker Finans Norge seg at utvalget tilrår at det etableres et eksternt og uavhengig råd som skal overvåke, utrede og vurdere ulike sider ved fondet og anbefale tiltak overfor Finansdepartementet. Et slikt råd vil på den positive siden også kunne bidra til økt risikoforståelse hos andre kapitalforvaltnings- og investormiljøer, og tiltakene de anbefaler overfor Finansdepartementet vil således kunne ha bredere relevans. På den annen side er det allerede i dag en klar og velfungerende rolledeling mellom Norges Bank og Finansdepartementet mht. ansvar for rammeverk, investeringsstrategi og gjennomføringen av forvaltningen. Det er på generelt grunnlag viktig at en ikke etablerer funksjoner som kan skape uklarheter rundt denne rolle- og ansvarsfordelingen eller fondets «governance struktur» for øvrig. Vi mener derfor at en bedre tilnærming vil være å kalle på ekstern kompetanse når en ser særskilte utredningsbehov som vil kunne variere over tid. Dersom et slikt råd etableres, bør imidlertid Finansdepartementet se hen til de erfaringer en har fra tidligere rundt faste råd på dette området.

Særskilt om behov for økt kompetanse

Økt usikkerhet i verden understreker behovet for høy og relevant kompetanse i alle ledd av forvaltningen og styringen av fondet. Over tid har politiske myndigheter, embetsverk og Norges Bank bygget opp betydelig erfaring og kompetanse innen kapitalforvaltning, men som utvalget peker på kan vi ikke ta for gitt at dette forblir slik.

Finans Norge støtter derfor utvalgets vurdering av viktigheten av å ha på plass organisasjon og systemer som støtter opp om at god og relevant kompetanse tiltrekkes, utvikles og er godt tilpasset, både i Norges Bank og Finansdepartementet. Slik kan forvaltningen og risikostyringen utvikles i tråd med SPUs overordnede langsiktige målsetning om at petroleumsformuen skal komme både dagens og fremtidige generasjoner til gode.

For å støtte opp om utviklingen av kompetanse innen kapitalforvaltning og kapitalforvaltningsnæringen som helhet har Finans Norge i samarbeid med Norges Handelshøyskole («NHH») og Norges Bank Investment Management («NBIM») etablert et eget studiekurs som følges opp med «internship» hos NBIM og flere sentrale norsk kapitalforvaltningsmiljøer. Kurset vil lanseres ved NHH 24. januar 2023 og vi har stor tro på at et samarbeid og felles innsats på tvers av norske finansinstitusjoner, kapitalforvaltningsmiljøer og akademia over tid vil løfte interessen, og kunnskapen rundt, kapitalforvaltning.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Idar Kreutzer
Adm.dir.